

Å lede seg selv

Av Olof Edsinger

Når vi snakker om lederskap fokuserer vi som oftest på lederens relasjon til andre mennesker. På mange måter er dette naturlig – det er jo der vår evne til å lede blir mest synlig. Et av de enkleste testspørsmålene for å avgjøre om noen virkelig er en leder, kan kanskje formuleres slik: Har han eller hun noen etterfølgere? Er svaret på dette spørsmålet nei, er det åpenbart at vi ikke har med en leder å gjøre. (Men muligens med en person som tross dette har blitt tildelt en lederposisjon, og som dermed utøver ett formelt lederskap.)

Mye av det som avgjør vår evne til å lede andre, og hvilken måte dette lederskapet blir uttrykt på, utspiller seg likevel på en helt annen arena enn vårt offentlige liv. Mange lederskapsforskere mener at det som avgjør vår evne til å være leder for andre er vår evne til å lede oss selv.

Eller som man også kunne si det: Det som avgjør hvordan vi fungerer i vårt offentlige lederskap utspiller seg i påfallende høy grad i våre egne liv – i våre hjerter. Man kan ikke gi videre til andre noe som man selv ikke allerede har.

Dette er også utgangspunktet for denne artikkelen. En av de beste investeringen vi kan gjøre i vårt lederskap er å investere i oss selv. Og som kristne ledere: i vår gudsrelasjon. Jeg vi fordele mine tanker angående dette rundt fire ulike punkter.

1. Å kjenne seg selv

For å gjøre en så bra innsats som mulig som ledere, må vi kjenne oss selv. Vi må kunne svare på spørsmål som:

- Hvorfor gjør jeg det jeg gjør?
- Hva er min drivkraft?
- Hvilke gaver har jeg?
- Hva er min mest naturlige lederstil?
- Hva trenger jeg av utfordringer, hvile og stimulans for å være bra som leder?

Hensikten med å svare på disse spørsmålene er flerfoldig. Først og fremst skader det selvsagt aldri med selverkjenning. Jo bedre vi kjenner oss selv, desto lettere kan vi forstå og tolke våre reaksjoner ovenfor andre mennesker, eller ovenfor nye situasjoner eller utfordringer som møter oss på reisen. Når vi kan ha en sunn distanse til oss selv, og når vi kan analysere det vi gjør med et mer objektivt syn, kan vi unngå å bli et offer for våre egne følelser. Vi blir i positiv mening «herre i eget hus».

2. Å arbeide med seg selv

En naturlig fortsettelse på dette er også at vi som ledere må *arbeide* med oss selv. Og her kommer fokuset på slikt som kan beskrives med ord som brister eller belastninger i vår egen personlighet:

- Det vi ikke er så god til.
- Det som brister i vår karakter.
- Våre sår og indre problemer.

Ingen kan være god til alt, og vi skal ikke ha som mål å bli «universalgenier» med evne til å gjøre hva som helst, når som helst. Men visse ferdigheter er det tross alt mulig å skaffe seg: vi kan lese om det vil ikke kjenner til, vi kan trene på ting som vi tidligere ikke har fått til så godt, vi kan la oss bli inspirert av mennesker som viser de evnene vi ser vi trenger.

Men kanskje må vi likevel aller mest ta ansvar for det som er vår egen karakter. Eller med et kristent ord: Vår helliggjørelse. Preges vi av kjærlighet til Gud og andre mennesker? Kan vi stoles på? Tjener vi utholdende? Kommer vi på tiden? Har vi et sunt forhold til penger, sex og makt?

Dette og mye mer er hva som kan beskrives som karakterspørsmål, og Bibelen kommer gang på gang tilbake til hvor viktig det er å jobbe med den indre siden av vår personlighet. Jesus sier «For det hjertet er fullt av, det sier munnen.» (Luk 6,45). Og i en annen sammenheng sier han: «Den som er tro i smått, er også tro i stort, og den som er uredelig i smått, er også uredelig i stort.» (Luk 16,10)

Og poenget her og nå er altså at svarene på spørsmålene som har med vår karakter å gjøre, kommer til å ha stor betydning for menneskene vi leder. I noen tilfeller kommer det faktisk til å være avgjørende for om vi får fungere som ledere eller ikke, om vi i det hele tatt har noen som vil følge i våre fotspor. Det er viktig å si at det også her er et område der vi kan trenge hjelp av venner og bekjente, og kanskje av en åndelig leder eller mentor – både for å identifisere våre utfordringer og for å få hjelp til å jobbe med disse. Heller ikke i spørsmålet om å lede oss selv bør vi vær helt alene.

Sist men ikke minst må vi også si noe om våre indre sår. Og la oss med en gang konstatere at det ikke finnes et eneste voksent menneske som ikke bærer på en eller annen form for sår eller indre problem. Vi har alle våre torner i livet, vi har alle områder der vi er ekstra ømfintlige for reaksjoner fra omgivelsene. Og som så ofte ellers er det viktigste steget på vår vei mot helbredelse å bli bevisst på disse svake punktene. Bare når vi vet hvorfor vi reagerer som vi gjør, kan vi beherske våre egne sår – slik at de ikke får for store konsekvenser for vår måte å lede på.

Merk at jeg ikke sier at vi kommer til å bli helt fri fra sårene. I visse lykkelige tilfeller kan vi nok bli det, men om vi skal vente til vi er fullstendig helbredet, kommer vi sannsynligvis til å måtte vente veldig lenge! Mer konstruktivt er det derfor å lære seg å kjenne sine sår, forsøke å forstå hvordan de har kommet og i den grad det er mulig, bearbeide erfaringene og traumene som har ligget til grunn for dem.

3. Å prioritere riktig

En avgjørende puslebrikke i alt fungerende lederskap er en evne til å prioritere riktig og forvalte tiden sin. Uansett om vi er ledere eller ikke kommer vi konstant til å bli bombardert med meninger og forventninger, muligheter og krav. Det er bare den som har evnen til å prioritere som kan håndtere denne flyten på en konstruktiv måte.

Et aktivt ja er et passivt nei.

Og enda mer utfordrende: Selv et passivt ja er et passivt nei!

Det går helt enkelt ikke an å gjøre alt, og hver gang vi går *for* noe går man *mot* noe annet. Samme hvor mye vi vil kan vi ikke få i både pose og sekk.

Eller som det noen ganger sies: Det gode er det bestes største fiende. Selv når vi fyller våre liv med mange gode ting, er det en risiko for at vi i praksis lar disse fortrenge det vi virkelig er kalt til. Det som er vår unike – vår beste og mest velsignede – oppgave.

Nøkkelordet for å prioritere rett må med andre ord være vårt «kall». Det er dette som er avgjørende for hvordan vi skal oppføre oss når vi blir møtt med et konkret tilbud. Dårlige ting sørger jo de fleste oss for å velge bort – selv om det iblant kan smyge seg inn også slike ting i våre liv og i vår tjeneste. Men for å velge bort gode ting – som gjør mennesker glade og som gir oss høyere status eller som fyller et viktig behov – trenger vi en dypere begrunnelse: Vi må vite nøyaktig hva som er vår kalte oppgave akkurat nå, og vi må ha motet og integriteten til å la dette styre oss mer enn forventningene vi møter generelt fra omgivelsene. Vi må enkelt og greit kunne lede oss selv, for på best mulig måte også kunne lede andre.

4. Å verne om sin relasjon til Gud

Mye av dette kan også sies å koke ned til vårt kall om å verne om vår egen relasjon til Gud. I møtet med Jesus og hans Ord kan vi bli «kalibrert» slik at vi begynner å tenke, snakke, handle og prioritere på en måte som er til glede for vår Frelser og Herre. Det er også der vi henter kraften, freden og gleden som det er tenkt at det skal renne over av i både vår kristne tjeneste og vårt liv generelt.

Jesus satte selv regelmessig av tid til å være med Faderen i bønn, bibellesning og faste. Slik gav han oss alle et forbilde for hvordan vi må finne en rytme som skaper plass for både møter med Gud og vanlig hvile. Vår tids utålmodighet og strev etter korte klipp er ikke en kristen dyd – men derimot utholdenhet, disiplin og en vilje til å hele tiden stå til disposisjon

for vår Herre. Den som her har vært trofast i det små, skal få råde over mer, sier Jesus (se Luk 19,17).

Som kristne ledere må vi også ta ansvar for vår egen hengivenhet. Dypest sett er det bare Herren selv som kan tenne gløden i våre hjerter, men både for vår egen og for andres skyld trenger vi å verne om denne gløden i vårt eget indre. Foruten vårt personlige andaktsliv kan kanskje dette handle om å dra regelmessig på retreat, eller til en kristen konferanse for å få «påfyll» til ånd, kropp og sjel. Det kan også være en investering å besøke andre kristne sammenhenger, kanskje en søsterkirke i sør der det er vekkelse og åndelig fornyelse.

Vi kan ikke gi hva vi ikke har. Og om vi ikke tar vare på oss selv, vår karakter og vår åndelige helse i det private, er det bare et tidsspørsmål før det begynner å merkes i det offentlige. I verste fall går vi på veggen, fordi vi gjør så mye av det vi gjør i egen kraft.

Derfor må vi prioritere det som vi har lest om i denne artikkelen.

Derfor må vi lede oss selv.

Spørsmål til videre refleksjon:

- Hvordan kan man lære seg selv bedre å kjenne?
- Hva kan du bidra med, eller hva trenger du mer av i spørsmål om gaver og lederstil?
- Har du lett eller vanskelig for å svare nei til ting du blir spurt om? Hvorfor? Hvilke konsekvenser har dette fått i ditt eget liv?
- Hva kan du selv gjøre for å holde Guds ild brennende i ditt hjerte?

Bibeltekster som er knyttet til temaet:

- Sal 1
- Matt 6
- Joh 15,1- 8
- 1 kor 9,24-27

Til videre lesning:

- *Modig lederskap* av Bill Hybels
- *Developing the Leader Within You* av John C Maxwell
- *Network: The Right People, in the Right Places, for the Right Reasons, at the Right Time* av Bruce Bugbee, Don Cousins och Bill Hybels
- *Veier til glede* av Richard Foster
- *Integrity* av Jonathan Lamb
- *When No One Sees: The Importance of character in the Age of Image* - Os Guinness

Se også artiklene *Å bevare sitt hjerte, Kall – hva er det?* og *Lederens indre liv*.